

Ljudi ste bál' po svet' in trli!
Menda je zavoljo vas
Zdaj v Ljubljani tolišen potres!
Ljubljana je že dosti let,
Pa takega potresa ni bilo pred.““

7.

V Ljubljani so lepe cerkvice
Molijo not gospé in d'více,
Pa tud' fantje in dekličí,
Gospodje ino b'riči.
V te cerkvice gredó,
Al' molijo prav slabo.

8.

Naj bi se rajši skupaj zbrali,
Pa v te cerkve se podali,
Not bi prav lepo molili,
Da jih Bog se vendar usmili.
Pa se rajš' skupaj zberó
In tje v teater gredó.

9.

Saj veste, kaj je teater,
To je en pregrešen mater.
Not je dosti lepih reči,
Pa se nič Bog ne časti.
Le teater zapustite,
Pravi spet kristjani bodite!
Kdor se neče dat' krstit'
Mora pa iz Ljubljane it'.
Potlej boste imeli mir
Po dnevu in zvečer.

10.

V Ljubljani je tud' dosti greha,
Praznih bajk in tudi smeha;
V Ljubljani pa tud' marsikdo golj'fá,
Oštir tud' drago hrano imá.

Ali — usmili se Bogú —
Štacunarji glih takú.
Pek' tud' majhne žemlje peče,
Pa mu nihče nič ne reče,
Da berača bolj golj'fá,
Sam pa dobro hrano imá. —

11.

Stoji, stoji Ljubljana,
Ki je zdavnej že narejana,
Not je dost' ljudi, —
Oh, Ljubljan'ca naj stoji!
Če Ljubljana bi se pogreznila,
Kol'ka škoda bi se st'čila,
Noter je toliko blaga,
Noben človek ne vé, koliko veljá.
Za Gorenjsko in Dolenjsko blago se dobi
Le dveh notri ni reči!

12.

Jeden je šel v Ljubljano,
Da b' nožnico rad za brano,
En ravšelj za bolhé
Da se vse čist' polové. —
Ljubljanski možje naj b' se zmenili,
Na rotovž skupaj bi stopili,
Pogovorili se tako,
Da bi za vse prav dobro šlo:
Iz Ljubljane morajo golj'fije preč,
In potresa ne bo nikdar več.

13.

To pesem sem zložil jaz sam,
Pa jo vam na znanje dam,
Da bosté ved'li dosti let,
Da je potres bil popred.
Ko me že na svet' ne bo,
Pa jo pojte prav lepo!

Darovi za Marijanišče:

Dober prijatelj J. G.: gld. 10.—
Gosp. J. Rakovec, blagajnik južne
železnice v Mariboru „ 5.—
Sl. kmetska posojilnica na Vrhniki „ 10.—

Gčna Ana Bulovec v Radoljici gld. 1.60
Gosp. Franč. Kollman, trgovec v
Ljubljani „ 25.—

Bog plati milim dobrotnikom!

znati gladko brati in lepo in urno pisati. Domači jezik znajo učenci lepo in čisto govoriti in pisati, računati znajo posebno dobro „iz glave“. Težavne račune, katere so nekdanj samo pisali, izdelujejo v bodoči Sloveniji lahkoma na pamet. Neprenehoma se priporočajo učencem glavne čednosti: Pobožnost, poštenost in pridnost. Otroci zmernih in dobrih starišev so jako bistrega uma in neizrekljivo pridni. Od daljnih krajev hodijo opazovat slovenske šole in poslušat slovenske otroke.

V višje šole gredo vedno le najbolj nadarjeni in najpridnejši dečki. Kdo naj gré, to določi šolska oblast. Bogastvo in imenitnost ne odločujeta mnogo. V srednjih in višjih šolah je cvet mladine, ki se odlikuje v kreposti in znanju. Navdušeni učitelji učé mladeniče slovenske zavednosti. Ni pridnejših in umnejših dijakov, kakor so slovenski. — Najbolj pa slovó slovenski visokošolci. Kakor čebelice si nabirajo obširnega strokovnega znanja in so pri izkušnjah vedno najboljši. Imajo tudi po raznih vseučiliščih medsebojne družbe, a samo v ta namen, da skrbé za bolne ali uboge sošolce, pa, da se

trudijo za častno ime in poštenje vseh tovarišev. V gostilne ne zabajajo, pač pa v knjižnice. Kot izobraženi mladeniči znajo vsakomur odgovoriti, kar mu gré; da bi se pa s kom dvobojevali, t. j. na poseben način pretepali, to se jim zdi sramotno. Skoro nobenega slovečega vseučilišča ni v Evropi, da ne bi se na njem učil kak Slovenec, četudi ima slovenski narod doma svoje dobro urejeno slovensko vseučilišče.

Slovenski izobraženci dobivajo po dovršenem vseučilišču prav lahko službe doma in v tujini. Zato so v raznih službah po vseh deželah. Zlasti umetniki, tehniki in učenjaki slovenski slovó kot najboljši v svojih strokah. Na vseučiliščih so profesorji, pri stavbah so spretni inženirji, pri raznih kulturnih delih so Slovenci pogumni in izkušeni voditelji.

Velika in vstrajna pridnost vodi slovenske mladeniče do takih uspehov. Res je, da nekateri omagajo zaradi silnega truda: a niti polovica toliko jih ne umrje zaradi prevelikega truda, kakor nekdanj zaradi nerednega življenja. Domočina pa slavi mladeniče, ki so pošteno umrli sredi težkega dela. (Konec.)

Nove knjige.

Marija, podoba pravice. Za šmarnično pobožnost. Spisal Jožef Krčon, duhoven ljubljanske škofije. 1896. Stranij 323. Cena v polusnju 90 kr., v usnju 1 gld., z zlato obrezo 1 gld. 20 kr. Katoliška bukvarna.

Slovanska knjižnica. Urejuje in izdaja And. Gabršček. Snopič 44—45: *Poezije*. Zložil Josip Pagliaruzzi (Krilan). II. Str. 152. Cena 50 kr. V Gorici.

— Snopič 46: *Ikonija*. Srbski spisal Čeda Mijatović. Poslovenil Podravski. Str. 104. Cena 18 kr. V Gorici.

— Snopič 47: *Narodne pripovedke v soških planinah*. III. Str. 96. Cena 18 kr. V Gorici.

— Snopič 48—49: *Poezije*. Zložil Josip Pagliaruzzi (Krilan). I. Str. 144. Cena 50 kr. V Gorici.

Knjižnica za mladino. Ustanovila: „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“. Izdajatelj in odgovorni urednik And. Gabršček. Sn. 7: *Razne pripovedke*. Stranij 159. Cena 40 kr. V Gorici.

— Snopič 8: *Antona Martina Slomška* „Spisi zbrani za mladino“. I. Pesmi. 1. snopič za srednjo stopnjo. Str. 80. Cena 20 kr.

— Snopič 9: *Plemenita srca*. Povest za mladino. Str. 103. Cena 20 kr. V Gorici.

— Snopič 10—11: *Antona Martina Slomška* „Spisi zbrani za mladino“. I. pesmi. 2. snopič za višjo stopnjo. Str. 187. Cena 40 kr.

— Snopič 12: *Hudoben tovariš*. Iz srbsčine. — *Zmrzle solze* na cvetkah Marije Antoinette, francoske kraljice. Iz francoščine. Stranij 84. Cena 20 kr. V Gorici.

— Snopič 13—14: *Pesmi cerkvene in druge*. Zložil And. Praprotnik. (S sliko). Strani 192. Cena 50 kr. V Gorici.

— Snopič 15: *Zeleni listi*. Kratke pripovedi za otroke, stare 6 do 10 let. Po Francu Wiedemannu poslovenil Ant. Brezovnik, učitelj. Str. 96. Cena 25 kr. V Gorici.

Darovi za Marijanišče.

Gosp. Josip Regen, župnik . . .	gld.	5.—
„ Julij pl. Trnkoczy, lekar . . .	„	12.—
„ Neimenovanec . . .	„	5.—
„ J. Lenarčič, posestnik . . .	„	2.—
„ baron X. . .	„	10.—

Živila za piruhe ob velikonočnih praznikih so darovali gospodje: Peter Majdič, posestnik v Mengišu. — Anton Hribar, molar v Ljubljani. — Iv. Zorman, posestnik in trgovec v Šiški. — Ferd. Kosak, mesar v Ljubljani. — Gabrijel Piccoli, lekarnar in posestnik v Ljubljani.

Vsem blagim darovalcem stotera zahvala!

bilo vedno tako, kakor je sedaj, da sveta nobeden ne more izpremeniti in da socialnega vprašanja sploh ni. Nam ni treba mnogo premišljevati, da ovržemo te trditve in spoznamo, kje je resnica. Površen pogled v življenje nam kaže dovolj jasno, ali res ni socialnega vprašanja, ali je.

Povsodi vidimo, kako se razdirajo pravni temelji vsakršne družbe: spoštovanje do zakonite oblasti, ljubezen do Boga in do bližnjega in pravičnost. Namestu spoštovanja do oblasti opazamo preziranje, zaničevanje in nepokorščino. V družinah in državah je vedno več upornih ljudi. Samoljubje in dobičkaželjna sebičnost kraljujeta. Tihe, delavne in požrtvovalne ljubezni ne srečaš iz lepa. Darežljivost, kolikor je je še, nastopa šumno in glasno. Za vsak darček zahteva javne pohvale, hrupnega povračila v obliki očitnih zahval, javnega priznavanja in blestečega odlikovanja.

Slabo je to in tem slabše, ker je vedno več ljudi navezanih na — miloščino. Delavski stanovi upajo obraniti svoj obstoj samo z milodari, podporami itd. To nam kaže, da delo ne pridobiva več toliko, da bi vzdrževalo človeka in da se je izgubilo celo zaupanje v moč vstrajnega, pridnega dela. Delavci, obrtniki in kmetje prosijo pomoči tožéč, da si sami ne morejo pomagati. Taka družba, kjer se večina ljudi zanaša na podpore, takorekoč na usmiljenje drugih, ne more biti zdrava, in glasno odmeva iz nje vprašanje: Kaj je storiti, da se ozdravim? To je pa ravno družabno ali socialno vprašanje.

Dobičkaželjna sebičnost potiska v kot idejo pravičnosti. Vsak se rije sam zase skozi življenje, kakor vé in zna. Čim več jih prerine, tem bolje zanj. Ne méni se, da jih morda veliko število pomandra in pohodi na svojem potu, da mu je le cesta široko odprta.

V gospodarskem tekmovanju (konkurenci) izkuša vsak sam zase zmagovati in vsaka zmaga je združena s smrtjo mnogobrojnih gospodarskih bitnostij. To gospodarsko tekmovanje je pa tem škodljivejše, čim bolj tekmuje prav za prav le bistveno denar. Ob tem tekmovanju se namreč ne pridobiva nobena nova vrednost. Če n. pr. kak borzijanec s svojo premetenostjo jeden dan „zasluži“ tudi milijon goldinarjev, ni zavoljo tega niti za jeden krajcar vrednosti več na svetu; s tem se ni splošno premoženje pomnožilo niti za — jedno žemljo, pač pa je 10, 20, 100 ali še več družin izgubilo vse svoje s trudom privarčevano imetje.

Za sedaj ostavimo podrobneje opisovanje tega gospodarskega boja! Splošno smemo reči, da se zopet vračata naši dôbi bistvena znaka stare poganske dôbe: krivičnost in nasladnost.

Nižji in manjši družabni organizmi: družine, mali narodi, delavski stanovi se glasno pritožujejo proti krivicam, ki se jim godé. Zatiralci se jim pa smejejo s svojih mehkih sedežev; razkošje, ki jih obdaja, uživanje, v katero so vtopljeni, jim zabranja, da ne čujejo klicev na pomoč.

Toda teh klicev je vedno več. Poleg prošnjá se čujejo tudi grožnje, vedno glasnejše, vedno hujše. Čete zatirancev se zbirajo in čakajo le ugodnega trenutja, da udarijo.

Táko je ob kratkem lice naše družbe. Brez dvojbe je vredno, da ga ne preziramo, marveč si je natančno ogledamo.

Namenili smo se zato „Dom in svet“-ovim bralcem na tem mestu podajati slike družabnih boleznij in raznovrstna sredstva, ki se ponujajo v njihovo ozdravljanje. Sodimo, da ustrezamo s tem svojemu namenu in želji svojih naročnikov in prijateljev.

(Dalje.)

Darovi za Marijanišče.

Gosp. Val. Marčič, kapelan . . .	gld.	1.—
„ Franč. Dolinar, župnik . . .	„	10.—
„ dr. Pavel Turner, zasebnik . . .	„	10.—
„ Balt. Bartol, župnik . . .	„	5.—
Po r. kan. L. Jeranu nekdo . . .	„	1.—

Dostavek. Na platnicah šte. 6. je izkazano: „Gosp. Fr. Buh, gen. vikar itd. 95 gld. Gosp. Fr. Buh in Vit Hribar 21 gld. 27 kr.“ — Dar 116 gld. 27 kr., ki nam je došel pod tema imenom, je dar Slovencev, naših milih rojakov v Clevelandu (Ohio), kateri so po predlogu veleč. gosp. Vita Hribarja odmenili in po-

slali omenjeno vsoto našemu zavodu s posredovanjem gospoda gen. vik. Fr. Buha.

Kakor izrekamo srčno zahvalo vsem milim dobrotnikom, tako še posebej blagim rojakom v Ameriki, ki so se nas ob tej priliki spominjali s toliko ljubeznijo.

Zavod sam se sicer pošteno trudi, da bi si opomogel in se „postavil na lastne noge“, vendar je potreba vedno veliko, ker se oglašá čim dalje več potrebnih prošnikov. Da bi nas torej prijatelji, četudi smo majhni in ne moremo mogočno nastopati, nikdar ne zapustili!

Marijaniščniki.

demokracijo. Pojem o slobodi je obema isti. Tudi socialni demokrat pozna kot namen človekov samo nezavisno, brezskrbno uživanje, — slobodo vseh strastij. A v izvajanju tega načela je Platon doslednejši. On je popolnoma resnično trdil, da je taka sloboda nemogoča za vse ljudi in da so nujno potrebni stanovi, ki sami ne uživajo nobene slobode, ki jo pa s svojim delom omogočujejo drugim. Socialna demokracija pravi, da hoče osrečiti vse ljudi, da hoče streti vsako robstvo. Toda dosledno more voditi njeno načelo v hujšo sužnjost, nego jo je kdaj videl svet. Platonova in socialistična vzorna sloboda se dá doseči samo s tem, da se večini ljudstva naloži na tilnik najhujši jarem v zabavo in veselje vladajočih stanov.

Platonu in socialni demokraciji se pozna, da ne umevata človeka in njegove narave; seveda, ne poznata krščanstva, katero je jedino razjasnilo to temeljno vprašanje vsega javnega in zasebnega življenja.

Toda Platonu ni tega zameriti. On krščanstva ni mogel poznati in njegove zmote nam le pričajo, kako slab je človeški um in kako piškavo je umovanje tudi največjih veleumov. Dokazujejo nam, da je bilo za človeka npravno potrebno, da se mu je Bog sam razodel in ga poučil o njem samem in o sebi.

Krščanska vera odgovarja vprašanju, ki je temelj človeški družbi. Človek je ustvarjen po božji podobi in za Boga. Vsi ljudje izviramo iz istih prvih starišev. Človeška narava je oslabela po grehu; odrešil jo je sam včlovečeni Bog. Prinesel ji je resnico in milost. Oboje podaje nezmotno in neskajeno od njega ustanovljeni vidni, neporušni božji-človeški organizem sv. Cerkve.

Teh resnic ni poznal Platon. Zato tudi ni vedel, da ima vsak človek svoje neporušno dostojanstvo, pečat božje podobnosti v samem sebi. Ni vedel, da časti človeku ne daje stoprav država, da človek ni zaradi države, marveč, da je država in sploh vsaka družba zaradi človeka. Vsled tega se je tako grozno motil v nazorih o telesnem delu. Tudi v telesnem delu se javlja cela človekova osebnost, in zato, ker ima človek naravno dostojanstvo božje podobe, vredno je tudi njegovo delo spoštovanja in časti.

Kdor ne časti Boga, tudi človeka ne spoštuje. Ravno v tem, da je človek popolnoma odvisen od svojega Stvarnika, ima zagotovilo svojega osebnega dostojanstva. Iz te odvisnosti izvira njegova prava sloboda. Brez prve ni druge. Odvisnost od Boga je najtrdnjša braniteljica človeškim pravicam, najhujša sovražnica vsakemu robstvu.

Kakor gledé na slobodo, tako se vjemajo Platonova načela tudi gledé na druge vodilne misli s socialno demokracijo.

Proti zasebni lasti ponavlja sedanji socializem vse Platonove trditve. Zasebna last je vzrok vsemu zlu, vsemu, kar imenujemo greh. Vsled zasebne lasti se razvija v človeku lakomnost in ž njo sebičnost, sovraštvo, goljufija, tatvina itd. Ko se odstrani vzrok, ponehajo tudi posledice. — Takih besedij slišimo nebrojno dan za dnem od socialnih demokratov. Krivične in nespametne pa so dandaneš prav tako, kakor so bile ob Platonovem času.

V Platonovem zmislu zametava tudi socialna demokracija stalne zakonske zveze, zagovarja emancipacijo ženskega spola, zahteva javno vzgojo. Tudi po socialno-demokratskih načelih se morajo otroci iztrgati materinemu naročju in izročiti državnim zavodom v skupno izobraževanje in vzgajanje.

A poudarjati moramo, da socialna demokracija nastopa sedaj, ko že devetnajsto stoletje živi med nami Kristusova vera. Platon je v svojih delih prekrasno dokazoval, da je Bog; z vsemi silami se je ustavljal tedanjim materialistom in branil duha proti zmoti; najlepši zagovornik neumrljivosti človeške duše in slobodne volje je bil. Toda vsega tega ne posnema po njem sedanji svet. Za te lepe plodove njegovega globokega uma se ne méni. Pač pa vlačí na svetlo njegove zmote in jih v prenovljeni obliki podaje človeštvu.

Platonove komunistične ideje so ostale za njegov čas brezplodne. Nobena državnica jih ni marala poskušati sama na sebi. Veliki učenec njegov, Aristotel, jih je znanstveno ovrgel. Mali komunistični poskusi so se pred njim in za njim vsi brez izjeme izjalovili. Potemtakem ni težko vedeti, kakšna končna usoda čaka tudi najnovejše dete komunističnih sanjarij — namreč socialno demokracijo. (Dalje.)

Darovi za Marijanišče.

Dobrotnica po g. župniku S. Zupanu gld.	30.—
Neimenovanec „	40.—
Gosp. Ivan Fabian, trgovec „	5.—
Zavod Huth „	10.—

Gosp. Peter Vartol, župnik, ob smrti kanonika Kluna gld.	5.—
Gosp. Karlo Huth, c. in kr. vojni župnik „	2.—
Po gosp. A. Kalanu nekdo „	1.—